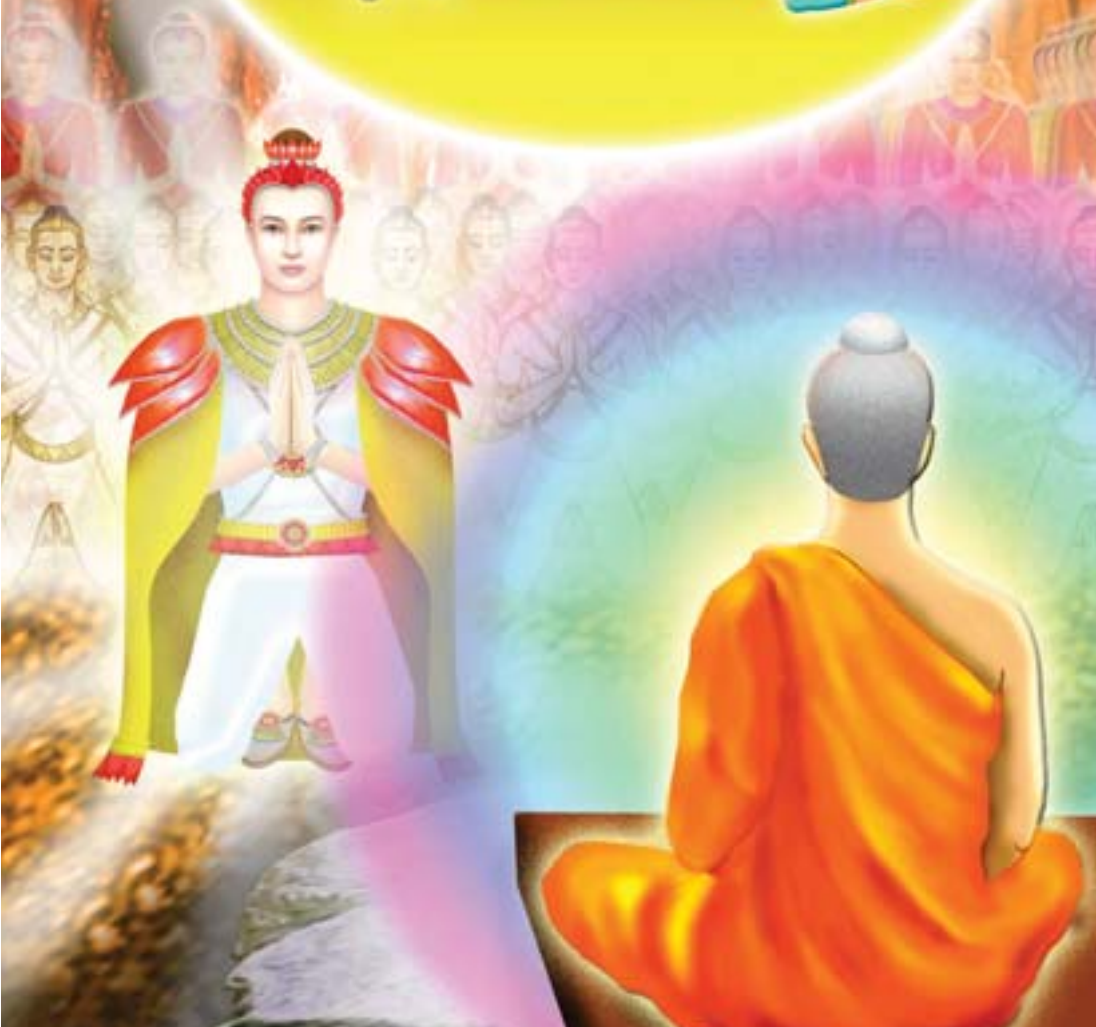

ส ก ก ป ญ ห ส ู ต ร
ต อ น ที่ ๒
(โ ค ป ก เ ท พ บ ุ ต ร)

อกุศลกรรม อันบุคคลใดตัดขาดแล้ว
ถอนขึ้น ทำให้มีรากขาดแล้ว
บุคคลนั้นแล ย่อมบรรลुสมาธิ
ทั้งในกลางวันและกลางคืน

ลักกัณห์สูตร ตอนที่ ๒ (โคปกเทพบุตร)

๔๐๕

การปฏิบัติธรรม เจริญสมาธิภาวนา เป็นกรณียกิจ คือ กิจที่ควรทำอย่างยิ่ง เพราะเป็นกิจหลักที่จะนำพาทุกๆ คน ให้เข้าถึงความสุขที่แท้จริง คือ พระรัตนตรัยหรือพระธรรมกาย ธรรมกายนี้เป็นเนื้อแท้ของพระพุทธศาสนา เป็นที่รวมแห่ง ความบริสุทธิ์ ที่มีแต่สุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปน เป็นแหล่งแห่ง มหาสติ และมหาปัญญา ที่เมื่อเข้าถึงแล้ว ชีวิตจะมีแต่ความสุข ตลอดเส้นทาง การที่จะเข้าถึงจุดแห่งความสุข และความบริสุทธิ์ นี้ได้ ต้องหมั่นปฏิบัติธรรม ทำใจหยุดใจนิ่งกันให้ได้ตลอดเวลา

มีวาระพระบาลีใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ความว่า

**“อกุศลกรรม อันบุคคลได้ตัดขาดแล้ว ถอนขึ้น ทำให้
มีรากขาดแล้ว บุคคลนั้นแล ย่อมบรรลุสมาธิ ทั้งในกลางวัน
และกลางคืน”**

การบำเพ็ญตนให้บริสุทธิ์บริบูรณ์นั้น เป็นเรื่องที่สำคัญ อย่างยิ่งในชีวิตของการเกิดในสังสารวัฏ ผู้ที่เป็นบัณฑิตนัก- ปราศญ์ทั้งหลายจึงเห็นคุณค่า และไม่ประมาทในการสั่งสมบุญ เมื่อบุญในตัวเพิ่มพูนมากขึ้น ในไม่ช้าย่อมกำจัดกิเลสอาสวะ ทั้งหลายให้หมดสิ้นไปได้ และเมื่อใดที่เรามีบุญบารมีเต็มเปี่ยม สามารถดำเนินจิตเข้าสู่กลางภายในได้ เราจะเข้าถึงความสุขที่ เกิดจากสมาธิ ทั้งกลางวันและกลางคืน

ลักกัปปัญหสูตร ตอนที่ ๒ (โคปกเทพบุตร)

๔๐๖

เมื่อคราวที่แล้ว ได้นำเรื่องราวของท้าวลักกะจอมเทพ
ที่บุญในตัวของท่านใกล้เคียงหมด ใกล้จะสิ้นอายุขัย แต่พระองค์
เป็นผู้ที่มีปัญญา หาหนทางที่จะพลิกสถานการณ์ว่า เมื่อบุญใน
ตัวใกล้เคียงหมด อายุขัยจะสิ้น ต้องรีบเพิ่มเติมบุญให้กับตนเอง
อายุจะได้ยังยืนยาวต่อไป จึงลงมาจากเทวโลก ตั้งใจจะมาเข้าเฝ้า
พระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อมาถึงได้ส่งปัญจสิขคนธรรพเทพบุตร
เข้าไปทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าก่อน เพื่อให้พระบรมศาสดาทรง
ทราบล่วงหน้า

*เมื่อปัญจสิขะไปแล้ว ได้ร้องเพลงที่ตนเองแต่งไว้เมื่อ
ครั้งที่พระบรมศาสดาตรัสรู้ใหม่ๆ ซึ่งมีเนื้อความเกี่ยวเนื่องกับ
การสรรเสริญพระพุทธรุคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ และ
ความในใจที่ตนเองหลงรักนางสุริยวัจฉสา ธิดาของท้าวติมพรุ

พระบรมศาสดาได้สดับก็ตรัสถามว่า “เพลงที่ร้องนี้ มีที่มา
ที่ไปอย่างไร และเมื่อร้องให้นางสุริยวัจฉสาฟัง นางรู้สึกอย่างไร”

ปัญจสิขะทูลตอบว่า “นางได้กล่าวว่า ท่านผู้นิรทุกข์
ฉันไม่เคยได้เฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าเฉพาะพระพักตร์เลย เพียงแต่
เมื่อฉันอยู่ในเทวสภาสุธรรมา ได้สดับพระนามของพระผู้มี-

ลักกปัญหสูตร ตอนที่ ๒ (โคปกเทพบุตร)

๔๐๓

พระภาคเจ้า ก็ยังบังเกิดความเลื่อมใส มีใจระลึกรู้ถึงพระองค์ และในใจฉันก็มีเทพบุตรในดวงใจแล้ว ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ได้พบกับนาง และได้สนทนาเพียงเท่านั้น หลังจากนั้นก็ไม่ได้คุยกันอีกเลยพระเจ้าข้า”

ขณะที่ปัญจสิขะทูลตอบพระผู้มีพระภาคเจ้า ท้าวสักกะผู้จอมเทพทรงปริวิตกว่า ปัญจสิขคนธรรพเทพบุตรและพระผู้มีพระภาคเจ้าได้สนทนากันอย่างเพลิดเพลิน เกรงจะลืมนื่องที่ให้ไปทำ จึงทรงเรียกปัญจสิขะพลางตรัสว่า

“พ่อปัญจสิขะ ท่านจงถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า แทนเราและทูลว่า ท้าวสักกะพร้อมด้วยหมู่ทวยเทพและบริวาร ขอถวายบังคม พระยுகลบาทด้วยเศียรเกล้า”

ปัญจสิขคนธรรพเทพบุตรรับสนองเทวโองการแล้ว ได้ถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้าตามเทพบัญชา พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ปัญจสิขะ ขอท้าวสักกะพร้อมด้วยเหล่าทวยเทพจงทรงพระสำราญตามประสงค์ อนึ่ง เทพยดา อสุร นาค ยักษ์ ครุฑ คนธรรพ และสัตว์เหล่าอื่นเป็นอันมากเป็นผู้ใคร่ต่อความสุข ก็จะมีความสุขเช่นกัน” พระตถาคตตรัสเชื้อเชิญเทวดาผู้มีศักดิ์ใหญ่ด้วยอาการเช่นนี้

สักกปัญหสูตร ตอนที่ ๒ (โคปกเทพบุตร)

๔๐๘

ท้าวสักกะจอมเทพได้ฟังดังนั้น ก็รู้ว่า พระบรมศาสดา ทรงอนุญาต จึงเสด็จเข้าไปสู่ถ้ำอินทสาลพร้อมกับหมู่ทวยเทพ และปัญจลិងะ ความมืดในถ้ำก็ได้หายไป ความสว่างไสวบังเกิดขึ้นมาแทน เพราะเทวานุภาพ

ท้าวสักกะกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์หลีกเลี่ยงไปเสียนาน ตั้งใจจะมาเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าหลายครั้ง แต่มักมีเหตุให้คลาดเคลื่อนอยู่เสมอ

สมัยที่พระองค์ประทับอยู่ที่สลพคันธกุฎี ใกล้กรุงสาวัตถี ข้าพระองค์ได้ไปเฝ้า แต่พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับนั่งเข้าสมาธิ นางภุชคีเทพธิดาบริจาริกาของท้าวเวสสวัณมหาราช เป็นผู้อุปัฏฐากพระองค์ได้ยื่นประคองอัญชลินมัสการอยู่ ข้าพระองค์ได้กล่าวกับนางว่า ข้าพระองค์มาขอเข้าเฝ้า นางได้บอกข้าพระองค์ว่า บัดนี้มีไข้กาล เพราะพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงกำลังเข้าสมาบัติอยู่ ดังนั้นข้าพระองค์จึงขอให้นางถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้าแทนข้าพระองค์ ในกาลเมื่อพระองค์เสด็จออกจากสมาธิแล้ว นางได้ถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้าแทนข้าพระองค์หรือเปล่า พระพุทธเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาตอบว่า “ขอถวายพระพร นางได้ทำตามนั้นแล้ว เรายังระลึกถึงคำของนางได้อยู่ และเราก็ออกจาก

ลักขณหสูตร ตอนที่ ๒ (โคปกเทพบุตร)

๔๐๕

สมาบัติ เพราะเสียงแห่งล้อ และดนตรีของมหาบพิตรเอง”

ท้าวลักกะทูลเกล้าว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์
ได้สดับว่า ในกาลที่พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าอุบัติขึ้น
ในโลก หมู่เทพเทวาย่อมเต็มบริบูรณ์ ข้าพระองค์อยากจะเล่า
เรื่องหนึ่งถวาย ศากยธิดานามว่า โคปิกา ในกรุงกบิลพัสดุ์นี้เอง
ได้เป็นผู้เลื่อมใสแล้วในพระรัตนตรัย ตั้งใจรักษาศีล นาง
เปื้อนนายสตรีเพศ ประราธนาจะเกิดเป็นบุรุษ ละจากโลกไป
ได้เกิดเป็นบุตรของข้าพระองค์ ทวยเทพในดาวดึงส์นั้น ย่อม
รู้จักเธอว่า โคปกเทพบุตร

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ภิกษุ ๓ รูป แม้อัน เป็นผู้โคปก-
เทพบุตรเคยอุปัฏฐาก ละจากโลกได้เกิดในหมู่คนธรรพ์ เทพบุตร
ทั้งสามได้มาสู่ที่บำรุงของข้าพระองค์ โคปกเทพบุตรเห็นรัศมี
ของคนธรรพ์ทั้งสามนั้นก็จำได้ เมื่อรู้ว่าเคยเป็นพระภิกษุที่ตนเอง
เคยอุปัฏฐาก จึงได้ตักเตือนพวกเธอว่า ท่านผู้นิรทุกข์ พวกท่าน
ได้รวบรวมธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้าไว้แล้วมาสู่สุคติภูมิเช่นนี้
ไม่อายเทพทั้งหลายหรือ

เราเป็นสตรีเลื่อมใสในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
รักษาศีลเป็นปกติ เปื้อนนายสตรีเพศประราธนาบุรุษเพศ ได้เข้าถึง
สุคติโลกสวรรค์เป็นพวกกับทวยเทพชั้นดาวดึงส์ เป็นบุตรแห่ง

ลัทธิภพหุต รตอนท่๒ (คอปกเทพบุตร)

๔๑๐

ท้าวลัทธิภพหุตชั้นนี้ยอมรู้จักเราอย่างนี้ว่า คอปกเทพบุตร
ลัทธิภพหุตท่านประพฤติพรหมจรรยในพระผู้มีพระภาคเจ้าแท้ๆ
กลับเข้าถึงหมู่คนธรรพ์ชั้นต่ำ เราได้เห็นแล้วช่างไม่น่าดูเสียเลย

หลังจากคอปกเทพบุตรตักเตือนคนธรรพ์เหล่านั้นแล้ว
เทวดา ๒ องค์ ได้คิดตรงกัน และหวนระลึกถึงเรื่องราวในหนหลัง
ระลึกถึงสมณธรรม ทำให้ใจเกลี้ยงเกลา ใจหยุดนิ่งกันตรงนั้น
กายทิพย์ก็เปลี่ยนเป็นกายพรหม เข้าถึงพรหมโลกในชั้นพรหม-
บุโรหิต ส่วนอีกองค์หนึ่ง เป็นผู้เกื้อยาก ยังอยู่ในชั้นกามาวจร
เช่นเดิม” ท้าวลัทธิภพหุตตรัสคำนี้แล้ว คอปกเทพบุตรที่เดินทางมาด้วย
ได้ทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

“ข้าพระองค์เป็นอุบาสิกาทิพระบิดากล่าวถึงพระเจ้าข้า
เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า มีความเลื่อมใสยิ่งในพระพุทธ
พระธรรม และพระสงฆ์ ข้าพระองค์ได้เคยเห็นภิกษุที่เคย
เห็นกัน เข้าถึงหมู่แห่งคนธรรพ์ ภิกษุเหล่านี้ล้วนเป็นสาวกของ
พระองค์ ข้าพระองค์ยังได้เคยชำระเท้า ได้เลี้ยงดูด้วยข้าว และ
น้ำในเรือนของตน ท่านผู้เจริญเหล่านี้ ประพฤติพรหมจรรย
ไม่สมควรเลยที่จะเข้าถึงหมู่เทพชั้นต่ำ จึงได้กล่าวตักเตือนเทพ-
คนธรรพ์เหล่านั้น สองท่านได้สติ ทำความเพียร ณ ที่ตรงนั้น
และได้ก้าวล่วงหมู่เทพชาวดาวดึงส์ไปสู่พรหมโลก ดุจช้างตัด
เครื่องผูกพันไปได้ ปวงเทพพร้อมด้วยพระอินทร์เทวาธิดา

ลักกปัญหสูตร ตอนที่ ๒ (โคปกเทพบุตร)

๔๑๑

และปชาบดีเทวราช ได้เข้าไปในสุธรรมาเทวสภา ทอดพระเนตร
เห็นสองเทพบุตรแล้ว ทรงสลดพระหฤทัยถึงเหตุการณ์นั้น
ข้าพระองค์คิดว่า ไม่ว่าจะอยู่ในสภาวะใด ก็ไม่ควรที่จะประมาท
ในการทำความเพียรพระเจ้าข้า”

จากเหตุการณ์นี้จะเห็นได้ว่า พุทธบริษัททั้งสี่ ไม่ว่าจะ
เป็นพระภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา ใช้นักบวชจะไปสู่
ปรโลกในชั้นที่สูงกว่าคฤหัสถ์เสมอไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า ใคร
ตั้งใจทำความดีมากกว่ากัน และมีความปรารถนาสูงส่งกว่ากัน
ขอให้เราอย่าประมาทในการทำความดีกันทุกคน

